

lich, *liebkost* AIT. Bn. 8, 20. पुत्राः पितरम् CAT. Bn. 12, 5, 2, 8. ज्ञानुशिरसा
वर्हिः ÂCV. Ça. 1, 4, 8. 4, 4, 6. भूमिम् 5, 20, 6. GṚH. 1, 11, 2. CAT. Bn. 1, 7,
1, 3. 8, 2, 19. मुखमुपस्पृशते 9, 2, 7. 3, 5, 2, 23. अथ पृष्ठत उपस्पृष्टो मनसा
ज्ञानाति 14, 4, 2, 9. KĪTJ. Ça. 6, 4, 12. दत्तेर्दत्तान् MBh. 1, 5981. 3, 15991.
9, 3587. भूमिम् 5, 7230. पितुः पदौ R. 1, 69, 17. स्वजटाकल्पिश्चरपोपधा-
नम् Bnāg. P. 3, 8, 5. मलयं दूर्ध्वं चैव — अनिलः । उपस्पृश्य ववौ R. 2, 91,
24. — 2) अथः, जलम् u. s. w., auch mit Auslassung dieser Wörter *Wasser*
berühren so v. a. *die Hand in ein Wassergefäß eintauchen* (Schol.
zu KĪTJ. Ça. 166, 9) als symbolische Reinigungshandlung, oder *den*
Mund mit Wasser ausspülen oder auch *eine Waschung vornehmen*,
sich baden CAT. Bn. 1, 1, 4, 1. 21. 7, 4, 9. 3, 6, 2, 17. ÂCV. Ça. 2, 3, 16.
GṚH. 4, 5, 10. 6, 4. KAUC. 7. 68. ÇĀṆKH. Ça. 1, 10, 3. 14, 23. GṚH. 3,
2, 8. 9. — वारि, उदकम् u. s. w. MBh. 3, 8050. R. 1, 3, 2. 2, 25, 1. 4, 10,
28. RAGH. 5, 59. Bnāg. P. 1, 4, 15. 4, 2, 17. 5, 19, 17 (अथः — आत्मानः)। म-
हृगङ्गाम् MBh. 13, 1708. कोटितीर्थम् 3, 4091. 5087. 8130. Bnāg. P. 6, 4,
21. ohne acc. M. 2, 53. 5, 62. fg. JĀṬ. 3, 30. MBh. 1, 2949. 3, 2256. 14,
1268. सूपस्पृष्टा (= सम्यक्संसार्य NĪLAK.) HARIV. 8858. R. 4, 9, 84. 10, 24.
7, 106, 15. KATHĪS. 123, 172. Bnāg. P. 4, 11, 1. PĀNĀT. 188, 15. BHAT. 2,
11. ब्राह्मेण तीर्थेन M. 2, 58. JĀṬ. 1, 18. न नद्य उपस्पृष्टेत् *bade* KĀRAKA
1, 8. नोपस्पृश्य ते एव वाससी बिभृयात् ebend. स्रवत्याम् M. 11, 132. अ-
प्सु MBh. 3, 10008. HARIV. 15858. महाभ्रमे MBh. 13, 1704. fgg. 1709.
1712. 1719. fg. 1730. RAGH. 18, 30. उभौ कालौ MBh. 1, 4623. त्रिषवणाम्
M. 6, 24. 11, 123. 216. R. 2, 93, 17 (104, 18 GORR.). auch mit instr. des
Wassers und acc. der berührten Theile M. 4, 143. auch mit Auslassung
des instr.: खान्याचात् उपस्पृष्टेत् M. 5, 138. des acc.: उद्धृताभिरद्भिः MBh.
14, 1287. partic. उपस्पृष्ट vom Wasser M. 3, 208. Bnāg. P. 1, 1, 15. im-
pers.: मयोत्थितेनोपस्पृष्टम् MBh. 1, 771. सप्तानां तु समुद्राणामेषां (d. i. म-
हात्मनां) तीर्थेषु — उपस्पृष्टम् R. 3, 78, 4. उपस्पृष्ट = आचात् (Comm.)
Bnāg. P. 1, 6, 15. — 3) anrühren so v. a. *sich aneignen*: न कर्मणि निपु-
क्तः सन्धने किंचिदुपस्पृष्टेत् (अथि स्पृष्टेत् ed. Bomb.) MBh. 4, 131. — Vgl.
उपस्पर्श fg. und उपस्पृष्. — caus. zu 2) अथः CAT. Bn. 3, 2, 2, 17.

— पर्युप = उप-स्पर्श 2) गाङ्गेयं (ac. जलम्) पर्युपस्पृश्य (वार्युप° ed.
Bomb.) MBh. 3, 165.

— पत्युप dass.: अथः GORR. 1, 2, 31. — Vgl. प्रत्युपस्पर्शन.

— समुप *berühren*: पर्वतेन सुनाभं पाणिना R. 5, 53, 12. खान्यद्भिः JĀṬ.
1, 20. Wasser MBh. 3, 8022. *baden* 10530.

— नि (schmeichelnd) *berühren*: नि स्पृश धिया तन्विं श्रुतस्य RV. 8,
83, 11. भया अत्तरा कृत्यस्य निस्पृशे (inf.) 10, 94, 13. — Vgl. निस्पृष्.

— परि *vielfach berühren, streicheln*: पाणिभ्याम् MBh. 15, 130. चरणौ
R. GORR. 2, 9, 47. खड्गम् 20, 5. गात्राणि 66, 31. कास्ताः 5, 11, 12. परिपस्पृ-
शिरे चैनं पौनरेहसिर्विमुक्तः 1, 9, 36. 46 (38. 47 SCHL.). — partic. °स्पृष्ट
ringsum behaftet mit: रुधिरणाङ्गम् MBh. 12, 84.

— सम् 1) *berühren, in Berührung bringen*; act. med. AV. 12, 2, 31.
अद्विरात्मानम् 3, 30. रोकितेन तन्वम् 13, 1, 34. 14, 1, 40. समस्पृशत तन्व-
स्तन्त्रिः 14, 2, 32. पृथिव्याः संस्पृशस्याक् VS. 37, 11. 13. प्रियेण धाम्ना
संस्पृशेय CAT. Bn. 3, 9, 4, 20. 1, 9, 2, 7. दण्डेन ÂCV. Ça. 3, 1, 18. इन्द्रिया-
ण्यद्भिः GORR. 1, 2, 10. M. 2, 58. गात्राणि KĪTJ. Ça. 9, 12, 4. उरसा ÇĀṆKH.
Ça. 17, 16, 1. आत्मानम् KĪTJ. Ça. 5, 9, 30. इन्द्रियैरिन्द्रियाणि KAUSH. UP.

VII. Theil.

2, 15. संस्पृशतः स्वकान्बाहून् im Aegerer MBh. 1, 4094. अग्निम् 3, 2935.
ध्याम् 8, 316 (med. संस्पृशान). R. 2, 64, 60. R. GORR. 2, 79, 5. 3, 9, 3. 5, 3,
40. 53, 28. पदौ 2, 123, 2. RAGH. 11, 89. Spr. (II) 6397. VARĀH. Bn. S.
59, 9. तरवः संस्पृशतः परस्परम् 55, 13. RĪGĀ-TAR. 4, 22. Bnāg. P. 10, 70,
10. अङ्गैः M. 3, 178. गात्रैः R. 5, 37, 3. पाणिना R. SCHL. 1, 67, 14. R. GORR.
2, 93, 8. RAGH. 11, 31. करं करेण संस्पृश्य Hip. 1, 49 (निष्पृष्य MBh. 1,
5922). दत्तेर्दत्तान् MĀRK. P. 39, 30. को गोविन्दम् HARIV. 9080. मूर्ध्नि पा-
णिभ्याम् MBh. 3, 12054. रश्मिभिः R. 2, 44, 10. partic. संस्पृष्ट TS. 5, 4, 4,
4. CAT. Bn. 4, 1, 2, 24. 7, 1, 2, 29. 8, 1, 2, 10. M. 4, 208. 5, 143. JĀṬ. 3, 30.
तृणाम्नेषां Spr. (II) 3393. VARĀH. Bn. S. 53, 106. पवनैः RĪGĀ-TAR. 2, 124.
6, 192. मयैर्मत्रैः u. s. w. M. 5, 123. PĀNĀT. 262, 22. सुरा° M. 11, 150.
अर्चिभिः MĀRK. P. 99, 68. 116, 24. संध्यतराणि °वर्णानि *sich unmittelbar*
berührend, mit einander verbunden AV. PĀIT. 1, 40. संस्पृष्टैरपमवर्णाम्
mit r verbunden 37. अर्थमात्रया । रेणो भवति संस्पृष्टे पथाङ्गुल्या नखं त-
था Comm. zu 37. — 2) सलिलम्, अथः *bestimmte Theile des Körpers mit*
Wasser in Berührung bringen, eine Waschung vornehmen u. s. w. MBh.
3, 42. 15142. तीर्थम् Bnāg. P. 5, 18, 11. mit Ergänzung des acc. R. GORR.
1, 47, 7. 7, 77, 16. — 3) *berühren* in astr. Sinne: सप्त मुनीन् VARĀH. Bn.
S. 11, 34. 24, 29. 33, 12. 47, 12. — 4) *berühren* so v. a. *reichen* —, *drin-*
gen bis, zu: धनुर्स्यातलशब्दश्च संस्पृश्य गगनं महान् MBh. 1, 5460. 6, 3092.
हृदि Bnāg. P. 3, 15, 39. दिव्यसंभोगमसंस्पृष्टं मनोरथैः *unerreicht* KATHĪS.
17, 131. — 5) *berühren* so v. a. *in unmittelbare Beziehung treten*: नेत्र-
स्य रूपं श्रोत्रस्य धनिं संस्पृशतः Spr. (II) 3816. — 6) *treffen, über Einen*
kommen, sich Jmds bemächtigen: न मो संस्पृशते मदः R. 5, 81, 24. प्रा-
णिनं सर्वमापदः Spr. (II) 1057, v. l. मृत्युः प्रजाः 1473. हृदयं संस्पृ-
ष्टमुत्कण्ठया ÇĀK. 81. पवनेन *heimgesucht von* (= वातरोगिन् Comm.)
VARĀH. Bn. 23, 13. अन्यज्ञानासंस्पृष्टं केवलम् so v. a. *nicht verunreinigt*
SARVADARÇANAS. 32, 13. — 7) *herausnehmen aus* (abl.): संस्पृशानः शरा-
स्तीक्ष्णास्तृणात् MBh. 8, 788. — Vgl. संस्पर्श fgg. — caus. in *Berührung*
bringen AIT. Bn. 7, 2. TS. 2, 6, 2, 2. 6, 4, 2, 4. TBA. 3, 3, 2, 9. CAT. Bn. 3,
7, 4, 11. सुवौ 4, 7. KĪTJ. Ça. 9, 3, 12. उरः ÇĀṆKH. Ça. 7, 4, 6.

— अनुसम् caus. *nach Etwas in Berührung bringen* CAT. Bn. 1, 8, 2, 2.

— अभिसम् 1) *mit Wasser in Berührung kommen, baden*: तत्र MBh.
3, 8080. — 2) *treffen, über Einen kommen, sich Jmds bemächtigen*: ता-
व्रागो नामाभिसंस्पृशेत् MBh. 12, 2140.

— परिसम् *vielfach berühren, streicheln*: अर्जुनं पाणिना MBh. 3, 1457.
पदौ कराभ्याम् R. GORR. 2, 66, 39.

स्पर्श (von स्पर्श 1) adj. *berührend, rührend, dringend in*: मनः° Bnāg.
P. 3, 21, 10. = स्पर्शक H. an. 2, 555. MED. Ç. 14. — 2) m. (n. Bnāg. P.
3, 5, 32) P. 3, 3, 16. am Ende eines adj. comp. f. स्त्री. a) *Berührung* H. an.
MED. कृति स्पर्शेनावरवर्णनः M. 3, 241. मत्तिकाः u. s. w. स्पर्शे मेध्यानि
5, 133. MEGH. 89. Spr. (II) 3418. 6992. तं पतिं स्पर्शे ऽप्यवर्जयत् KATHĪS.
27, 186. °क्षम ÇĀK. 27. भूषणवाससाम् M. 8, 357. Spr. (II) 3420. 6522. सु-
तस्य VIKR. 149. पाद° M. 3, 230. भस्मपङ्कजः° JĀṬ. 2, 213. MEGH. 101.
सुत° RAGH. 3, 26. 14, 2. 12, 65. ÇĀK. 103, 19. 125. शस्त्र° Spr. (II) 7175.
VARĀH. Bn. S. 51, 30. MĀRK. P. 69, 9. KATHĪS. 4, 63. Verz. d. Oxf. H.
283, a, t. fgg. RĪGĀ-TAR. 3, 441. 4, 585. Bnāg. P. 1, 8, 5. 11, 23. Hfr. 40, 3.
am Ende eines adj. comp. R. GORR. 2, 47, 2. MEGH. 61. Spr. (II) 6597.